

ČESKÁ LISTINA

Rychlé pronikání češtiny do listin v poslední třetině 14. století přineslo neobyčejné zpřesnění právní terminologie v národním jazyce, takže se na prahu 15. století objevují česky psané listiny v míře stále hojnější a každým rokem jich přibývá. Ustaluje se jazyk listin a významová přesnost češtiny dosahuje takové vyspělosti, že je postupně schopna nahradit latinu i v nejjemnějších obrazech a běžné latinské formule dostávají své české protějšky stejně přesné a výstižné. Z prvních let 15. století je zachováno již velmi značné množství českých listin; vedle nich se však ještě vydávaly listiny latinské (jako ukázka poslouží Dekret kutnohorský, který byl uveden již výše), zatímco se v oblastech, kde sídlili Němci, zejména v některých větších městech, právní jednání zapisovala často také německy.

KRÁLOVSKÉ PROMINUTÍ VIN MIKULÁŠI Z HUSI

České písemnosti vycházely v dosti značném počtu i z královské kanceláře. Častým typem královského listu bylo odpuštění vin osobám, které se nějak provinily a jimž proto hrozily nejtěžší tresty. Panovník jim svou milostí zaručoval navrácení jejich cti i práv a zpravidla přikazoval vrchnostem nebo městům, které takové provinilce stíhaly, aby jim nevzpomínaly ve zlém jejich provinění. Takový list (latinský) byl vydán i Janu Žižkovi v r. 1409; panovník mu odpustil jeho účast v rotách lapků, tj. v záškodnických tlupách. I druhému pozdějšímu husitskému vojevůdci Mikuláši z Husi podobným způsobem panovník prominul viny, přikázav Budějovickým, v jejichž knihách psanců byl Mikuláš z Husi spolu s dalšími osobami zapsán, aby proti nim již trestně nezakročovali a pokládali všechny jejich viny za zahlazené.

Václav, z božie milosti římský král, po vše časy rozmnožitel říše, a český král.

Věrní milí!

- Neb jsme Mikulášovi z Husi, Vilémovi Škynakovi, Benešovi z Sedlce,
5 Prokopovi z Dubného, Přibíkovi ze Lhoty, Kunšovi z Dlouhé Vsi, Janovi Stebňakovi, Hynkovi, Janovi Letovskému a Dětrichovi z Nebřehovic a všem jiným, kteříž jsú u vás psáni a s nimi i pro ně zašli, v té míře milostivě jich vinu i nevinu odpustili, protož vám přikazujem přísně, chtiec tak mieti, abyšte o ty věci jim věky věkoma žádným zlým ani kterou nechutí
10 nezpomínali v žádné míře, než ty všechny věci i nechutí aby byly minuté a zhlazené beze lsti. Jedne zda by se čeho jiného neřádu potom kdy dopustili, aby to na nás zneseno bylo, nečiniece jinak pod naší milostí.

Dán u Praze, ten úterý před svatým Šimonišem i Judy, králevství našich etc.

- 15 Ad relationem Johannis de Smilkov Johannes Veilburg, decretorum doctor.

Magistro civium et juratis consulibus civitatis Budweis, fidelibus nostris dilectis.

1 *rozmnožitel*: srov. výklad zde na s. 389 – 4 *Mikulášovi z Husi* atd.: Václav IV. oznamuje, že přijal na milost Mikuláše z Husi a jeho druhy, kteří se domáhali práv a drobnou válkou rušili zemský mír; Mikuláš z Husi byl zemanského původu, na čas byl královským purkrabím na hradě Husi u Prachatic; na počátku husitského revolučního hnutí byl prvním ze čtyř hejtmanů na Táboře – 7 *psáni* zapsáni v knize psanců, tj. osob, které zasluhují trest smrti; *zašli* zahájili nepřátelství, dopustili se nepřátelských činů; *v té míše* v tomto případě – 10 *v žádně míše* nikterak; *aby byly minulé a zhlazené* aby pominuly a byly zhlazeny – 11 *jedne jen*; *neřádu* porušení řádu, nezákonného jednání – 12 *zneseno vzneseno*, předloženo k rozhodnutí – *pod naši milostí* pod ztrátou naší milosti – 13 *úterý před svatým Šimonišem i Judy*: podle názoru F. M. Bartoše list byl vydán r. 1417, kdy uvedený den padl na 26. října; *králevství našich*: tj. českého a římského (srov. zde na s. 389) – 15-16: K relaci Jana ze Smilkova Jan Veilburg, doktor práv. Relací se rozumí úřední sdělení o rozhodnutí panovníkově; na základě relace vystavovala kancelář listinu. *Jan Sádlo ze Smilkova*: královský komorník, později nejvyšší lovčí; *Jan Veilburg*: doložen jako nejvyšší písař královské kanceláře, dříve nejvyšší písař Starého Města – 17-18: Purkmistru a přísežným konšelům města Budějovic, věrným našim milým

LISTINA STIBORA ZE STIBOŘIC

Další rozvoj české listiny přineslo husitské revoluční hnutí. Pronikání češtiny do všech jevů právního života se projevilo i v listinách, takže je nutno mluvit přímo o ústupu listiny latinské. Počeštění měst v husitské době však znamenalo i podstatný ústup listiny německé, takže se stále výrazněji uplatňovala čeština i v místech, kde ještě nedávno byla právní jednání zapisována v jazyce jiném.

Čeština však pronikla i mimo hranice českého státu, do sousedních Uher na území Slovenska, kde se stala slovanskému obyvatelstvu, jazykově blízké příbuznému s Čechy, rovněž řečí úřední a právní, užívanou v právních aktech. Jednou z nejstarších známých listin vzniklých na Slovensku v české řeči je dlužní úpis předního uherského magnáta Stibora ze Stibořic z 13. prosince 1422, daný ve Skalici. Listina je psána velmi dobrou češtinou, v přesných obratech, takže lze soudit, že ji vyhotovil zkušený písař rodem z Čech nebo aspoň v Čechách vzdělaný. To dobře odpovídá skutečnosti, že vydatel listiny, pan Stibor ze Stibořic, který sám studoval na pražské universitě, dobře poznal českou vzdělanost.

My, Stibor z Stibořic, odjinud z Beckova, hrabie hrabstvie niterského etc., jistec dluhu vzezpod psaného, a my Stibor takéž z Stibořic, seděním na Dobré Vodě, a Závaše z Gostišova, seděním na Konrátovém Kameni, rukojmě, s již menovaným panem Stiborem, pánem našim, a zaň vyzná-
5 váme sami za se i za své všechny erby všem, kteříž tento list viděti nebo čtúce slyšeti budú, že jsme slovutnému panoši Benešovi Herinkovi z Slúpna, Kozlík řečenému, a Kateřině, malženě jeho, a k věrné ruce urozenému panu Hynkovi z Valdštejna, seděním v Židlochovicích, i jejich všem erbóm
10 pravého nám požičeného dluhu dlužni šest set zlatých uherských dobrých v zlatě a kteříž dobrou váhu mají, kterýchžto šest set zlatých svrchu psaným

Benešovi, Kateřině, manželé jeho, a ku věrné ruce panu Hynkovi i jejich všech erbům slibujeme svú dobrou čistú věru beze lsti společní rukú nerozdielně na středopostie, jakož již najprvé přijde, hotovými zlatými zaplatiti bez poručenie všelikakého. Pakliž bychme toho neučinili, jehož buoh nedaj, 15 tehda což by kolvěk naši prvé menovaní věřitelé nebo jejich erbové pro nezaplacení těch jistých zlatých škody mezi židy nebo křesťany vzali, kterůž by dobrým svědomím ukázati a dovésti mohli, ty jisté všecky škody dlužní budem a slibujem s hlavními penězi zaplatiti. Pakliž bychme toho všeho neučinili, tehda jim dříve psaným našim věřitelům i jejich erbům 20 dáváme plnú moc nás i naše erby napomínati, jako na peníze slušie, a my se jim nižádným skutkem ani řečí nemáme protiviti ani jeho kterým právem nebo súdem odbývati, dokadž jemu neboli jim těch jistých hlavních peněz i s škodami plně nezaplatíme. A ktož tento list s jeho, Benešovou, panie Kateřiny nebo pana Hynkovú, věrné ruky, neboli s jejich erbův dobrou volí 25 bude mieti, ten ke všemu též právo jako oni sami jmá mieti. Toho pro lepší svědomie své vlastnie jsme pečeti našim dobrým svědomím zavěsili k tomuto listu.

Jenž jest dán v Skalici v neděli den svatě Lucie od narozenie božieho tisíc čtyři sta a potom dvadsietého a druhého léta.

1 z Beckova: hrad v Pováží u Nového Mesta n. Váhom; *hrabstvie nilerského etc.*: hrabství nitranského atd. – 2 *jistec* dlužník; *vzezpod psaného* dole uvedeného, níže psaného; *seděním* sídlem – 3 *na Dobré Vodě*: hrad a obec na Nitransku; *Záviše z Gostišova*: jde patrně o Hostišovce (nyn. okr. Rimavská Sobota); *na Konrádovém Kameni*: na Konrádově Kameni, hrad v Malých Karpatech při cestě z Trnavy do Jablonice – 4 *rukojmě* rukojmí – 5 *za erby* za dědice – 7 *manželce*; *k věrné ruce* důvěrníku, který dbá o splnění smlouvy ve prospěch strany, jež jej postavila (zde věřitel) – 8 *Hynkovi z Valdštejna*: příslušník moravské linie rodu pánů z Valdštejna – 9 *požičeného* (sloven.) půjčeného – 12 *svú dobrou čistú věru* věrně, poctivě; *společní rukú* nerozdielně rukou společnou a nerozdílnou – 13 *na středopostie, jakož již najprvé přijde* v nejbližší příštím týdnu mezi 3. a 4. nedělí postní, tj. kolem 10. března 1423 – 14 *bez poručenie* bez upomínání – 15-16 *což by kolvěk... škody... vzali* jakoukoli škodu by utrpěli – 17 *svědomím ukázati a dovésti* svědectvím doložití a dokázati – 18 *dlužní povinni*; *s hlavními penězi* s jistinou dluhu – 19 *dříve psaným* dříve, výše uvedeným – 20 *napomínati, jako na peníze slušie* upomínati způsobem obvyklým při peněžních pohledávkách – 21 *jeho* toho – 24 *s dobrou volí* se souhlasem – 25 *těž totéž*; *pro lepší svědomie* na svědectví, pro dosvědčení – 28 *den svatě Lucie*: 13. prosince 1422

PRIVILEGIUM KUTNÉ HOŘE

Vysoká právní kultura husitské doby, kterou bezpečně dokazuje nejnovější bádání, projevovala se i ve věcné a formální úrovni právních aktů, psaných převážně již jen česky. Byly nalezeny cesty, jak nahradit listinnou formou záruky, které jinak pro bezpečnost právních jednání o nemovitostech poskytovaly jen zemské desky. Akty vydávané vládnoucími stranami v různých oblastech krá-

lovství nikdy neztratily nic ze své přesnosti; pro nové právní vztahy, vytvořené revolucí, byly nalezeny i odpovídající výstižné formy jejich písemného zachycení.

Zvláště pozoruhodná byla zákonodárná činnost revolučních orgánů, které vydávaly i takové předpisy, jaké by jinak příslušelo vydat jen panovníkovi, např. privilegia pro královská města. Výrazným projevem takové tvorby práva je privilegium hejtmanů táborského a sirotčího polního vojska pro město Kutnou Horu z 25. června 1428. Hejtmanové polních vojsk, do jejichž moci město tehdy patřilo, zaručili novým obyvatelům, kteří se zde usídlili po vypálení města a po odchodu německých měšťanů, že nejsou povinni postupovat získané nemovitosti nikomu z dřívějších vlastníků s výjimkou Pražanů.

My, Jaroslav z Bukoviny, hauptman, kněz Prokop i jiní starší vojska táborského, a my, Velek z Březnice, Jan z Kralovic, hauptmané, kněz Prokópek i jiní starší vojska sirotčího, vyznáváme tímto listem přede všemi, ktož jej čísti nebo čtúce slyšeti budú, že z zdravé rady naše společnie
5 bratřím našim purgmistróm, konšelóm i vší obci na Horách Kutnách, kteříž sú se znova sadili u Hory Kutny po vypálení druhém a z moci nám od pána boha pójčené dali jsme i moci tohoto listu dáváme plnú moc, aby všeckna městišče domová, zahrady, doly, mlýny, lázně, vinice, i což k tomu příslušie, k svému póžitku mocně drželi tak, jakož jesti jim rozdieleno a rozdáváno
10 za dobré paměti Jana Žižky a Jana Hvězdy, předkóv našich a hauptmanóv vojsk svrchu psaných, nižádnému nejsúce vinni těch sstupovati a navracovati z uteklých, kteříž sú dříve ot nich utekli s králem uherským aneb kamž koliv, zákonu božiemu protiviece se, jedno samy ty vyměňujíc, kteříž sú s bratřimi pražany proti nám zašli, těm jich statkové dědiční, domy,
15 zahrady etc. mají zase navráceny býti, jakož na slavném míru mezi námi a pražany učiněném umluveno jest. A také komuž by oni z dobré vuole své co takového statku navrátiti chtěli, toho jim neodpíráme; ale jinak jich k tomu moci tisknutí nemieníme aniž chcem. A toho na potvrzenie i pro lepší jistotu pečeti svrchu psaných obcí polních s pravým vědomím dobro-
20 volně k tomuto listu přivěsili smy. Jenž jest dán léta od narozenie syna božieho tisícieho čtyřstého osmmezciemého, ten pátek po svatém Janu, křtiteli božiem.

1 *hauptman* hejtman; *kněz Prokop*: Prokop Veliký; *starši*: členové velitelského sboru – 3 *kněz Prokópek*: Prokop Malý – 5 *vší obci na Horách Kutnách* všemu lidu, všemu obyvatelstvu v Kutné Hoře – 6 *sú se sadili* usadili se; *po vypálení druhém*: po požáru města 7. června 1424, když Kutnou Horu obsadilo Žižkovo vojsko; *z moci nám od pána boha pójčené*: obrat, jímž se zdůrazňuje, že moc vojsk polních je ve smyslu středověkých představ odvozena přímo od boha, tudíž je moci svrchovanou, nezávislou na jiné moci – 8 *městišče domová* místa k stavbě domů – 9 *aby mocně drželi* aby měli v moci jako vlastníci – 10 *předkóv* předchůdců – 11 *vinni... sstupovati a navracovati* povinni odstupovati a navraceti – 12 *z uteklých*: mínění dřívější němečtí kutnohorští měšťané, kteří uprchli před husitským vojskem v r. 1421, a zejména po porážce Zikmundova vojska u Kutné Hory počátkem r. 1422 – 13 *zákonu božiemu protiviece se*: uprchlíci se nechtěli připojit k husitství a k přijímání podobojí;

vyměňujíc vyjímajíc – 14 *byli* zašli zahájili nepřátelství, dopustili se nepřátelských činů – 15 *na slavném míru*: mír vršovický mezi tábory a pražany z r. 1425 – 16 *učiněném* uzavřeném – 17 *toho jim neodpíráme* v tom jim nebráníme – 18 *mocí tisknutí* násilím nutit, donucovat – 19 *s pravým vědomím* s dobrým, náležitým vědomím – 20 *Jenž A ten* – 21 *osmmezciatmého* dvacátého osmého; *ten pátek* atd.: 25. června

PRIVILEGIUM KRÁLE JIŘÍHO PRO MĚSTO SLANÝ

Ani po skončení revolučních bojů nebylo možno zadržet obrovský rozmach české řeči, vyvolaný v život husitstvím. Kolem poloviny století a v době poděbradské se stala čeština již zcela převažujícím jazykem úředních písemností. Nejvýznamnější úřad ve státě, královská kancelář, používala při vydávání listin dokonaleho jazyka, vystihujícího všechny jemnosti právních vztahů.

Ukázkou takové listiny, psané dokonale přesnou právníkou češtinou, je privilegium krále Jiřího z Poděbrad pro město Slaný z 10. srpna 1464, v kterém panovník povoluje obci města, aby koupila městskou rychtu a sama si volila rychtáře. Je to typický doklad pro úspěšné úsilí měst domoci se rychty a převzít ji z rukou své vrchnosti, s jakým se setkáváme v této době u většiny měst.

My, Jiří, z boží milosti král český, margkrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a markrabě lužický etc., oznamujem tímto listem všem, jakož jest urozený Bořita z Martinic na Smečně, hofmistr najjasnější kněžny paní Johanky, králové české, manželky naší nejmilejší, věrný náš milý, i s Annú z Kunvaldu, manželkou svou, prodal jest rychtu dědicky v městě Slaném s dědinami, lúkami, krámy masnými i chlebnými i s zahradami, platy, mlýny, cly i listy, s majestáty předkův našich, králův českých, na tu rychtu svědčících, i se vším právem a příslušenstvím, kteréž k tomu rychtárství přísluší, opatrným purgmistru a konšelóm a obci města Slaného nynějším i budoucím, věrným našim milým, za 900 kop grošův, kteréžto nadepsané peníze sú jemu již od týchž měšťan v plně a docela splněné a zaplacené, že my znamenavše a shledavše v skutku věrnost pravú a dávní zaslúžení po vše časy předkům našim, králóm českým, i nám také od již jmenovaných měšťan slánských, a potom, aby mohli toho tím dostatečnější zasluhovati, s dobrým rozmyslem a radú věrných našich mocí královskou dali sme jim a mocí listu tohoto dáváme k tomu trhu naše královské povolení, tak aby oni již tu rychtu i s rychtárstvím mohli držeti a požívati s dědinami, lúkami, masnými krámy i chlebnými, zahradami, platy, mlýny, se cly i s jinými se všemi právy a púžitky, kteréž sú k té rychtě příslušeli, a to k svému úžitku přivésti a obrátiti, jakž by se jim nejlípe zdálo, bez překážky naší i budoucích králův českých i jiných všech lidí, a tu aby mohli dále, kdež by se jim zdálo, prodati, dáti, změnití, zastaviti, spolkem neb rozdílně neb po kusích dědičství pod purkrecht aneb k svobodě lidem dobrým a hodným nevysokého řádu, komuž by se jim zdálo a líbilo, takovou

- 25 měřú, aby se chudině i obci spravedlnost dala v kupování masa, chleba, bez obtížení chudých lidí neslušného. A rychtáře aby sobě mohli učiniti a ustanoviti člověka dobrého a hodného, kohož se jim zdáti bude a když se jim koli zdáti a líbiti bude, kolikrát by koli jim toho potřebí bylo, aby nám aneb budúcím králóm českým napřed přísahu učinil a věrnost slíbil a potom
- 30 konšelóm a obci; a tu přísahu konšelé, kteříž by toho času byli, budou moci dáti tomu rychtáři, jestliže by tu přítomně tehdaž podkomořího aneb hofrychtěře nebylo, aby ten úřad rychtárský věrně a právě vedl a spravoval, a kteréž by viny na nás neb budúcí naše, krále české, slušely, těch aby netajil před námi aneb před podkomořím naším nynějším i budúcím. Také,
- 35 jakož sú byly prvé pokuty těžké na to vydané od předkův našich, králův českých, kdyby se je proti rychtáři neb proti témuž úřadu komu událo přechiniti a proviniti takovou vinu, kteráž by do naší komory příslušela, že my to již moci naši královskou oblehčujem a ponížujem takově: Jestliže by na koho shledáno důvodně bylo, ten takový aby propadl do naší komory
- 40 aneb budúcích našich králův sto kop grošův pokuty a purgmistru a konšelóm a obci druhých sto kop grošův, kolikrát by se to koli přihodilo, ale více nic. Protož prikazujem všem našim úředníkóm, a zvláště podkomořímu nynějšimu i budúcimu, aby mimo tato naše povolení a obdarování svrchu psaných měšťan jinak o to neobtěžovali ani kterak koli překáželi, ale raději
- 45 jich bránili a obhajovali pod vyvarováním hněvu našeho královského. Tomu na svědomí pečet naši královskou kázali sme přivěsiti k tomuto listu. Dán v Praze v pátek dne svatého Vavřince léta etc. 1464, království našeho léta sedmého.

Ad relationem domini Venceslai de Valečov, succamerarii etc.

3 *Bořita z Martinic na Smečně*: diplomat krále Jiřího; psal se podle Smečna u Slaného; *hofmistr* správce dvora, domu (magister curiae) – 5 *prodal jest rychtu dědicky* prodal rychtu (sídlo a úřad rychtáře) do vlastnictví – 6 *s dědinami* s pozemky, s půdou – 7 *s majestáty* s panovnickými listinami obsahujícími určité výsady; *předkův* předchůdců – 8 *na tu rychtu svěděčích* kteří osvědčovali majetnictví té rychty – 9 *opatrným* moudrým; obvyklý titul měšťanů – 11 *nadepsané* dříve uvedené – 12 *znamenavše* poznávající, pozorující; *dávné zaslúžení* dávné zásluhy – 14 *dostatečnější* postačitelnější – 15 *s rozmyslem* s uvážením – 16 *k trhu* k obchodu – 17 *požívati* užívatí – 21 *bez překážky* naší aniž bychom jim v tom překáželi – 22 *kdež* když; *změnění* směnění – 22-23 *spolkem* neb *rozdílně* neb *po kusích* v celku nebo odděleně nebo postupně po částech – 23 *pod purkrecht* aneb *k svobodě* k dědičnému nájmu nebo do svobodného vlastnictví – 24 *lidem*... *nevysokého řádu* nešlechticům; *takovú* měřú tak – 26 *bez obtížení*... *neslušného* bez nenáležitého, nemístného zatížení – 30 *přísahu*... *dáti* uložití přísahu – 31 *podkomořího*: úředníka, který dožíral na královská města; *hofrychtěře* pomocného úředníka podkomořího v městském soudnictví – 32 *aby právě vedl* aby spravedlivě zastával – 33 *kteréž by viny na nás neb budúcí naše*... *slušely* které pokuty by příslušely nám nebo našim nástupcům – 37 *přechiniti* dopustiti se přechinu, proviniti se; *do komory* do pokladny –

38 oblehčujem a ponižujem takově zmírňujeme a snižujeme takto – 46 na svědomí na svědectví – 47 dne svalého Vavřince: 10. srpna

49: K relaci pana Václava z Valečova, podkomořího atd.; relací se rozumí úřední sdělení o rozhodnutí panovníkově, na základě relace vystavovala kancelář listinu

MĚSTSKÉ PRÁVO

Mezi změnami, jež přivodilo ve struktuře českého státu husitské revoluční hnutí, patří k nejvýznamnějším i povznesení hospodářské síly a politické moci měst. Značná část měst se zbavila převahy německého živlu, který měl až do husitské doby tak značnou úlohu v jejich správě i hospodářství, a výsledkem této vnitřní proměny bylo i rychlé pronikání češtiny do městských knih. Mízi z nich zápisy německé a dosti výrazně ustupují i latinské, zatím co se rychle množí zápisy české, psané výstižným jazykem a nalézající i vhodnou právní terminologii. V různých městech se objevují buď nová česká sepsání městského práva, nebo překlady dřívějších sbírek do češtiny. Úřední korespondence orgánů městské správy je vedena česky a dokonce i listiny a privilegia, adresovaná měšťanům z panovnické kanceláře nebo od jiných institucí a osob, přizpůsobují se českému rázu měst a jsou sestavovány česky, jak jsme toho ukázkou viděli již v privilegiu krále Jiřího pro město Slaný. K politickému významu a hospodářskému rozmachu českých měst přistoupilo i národnostní sebevědomí jejich obyvatel.

PRÁVA SOBĚSLAVSKÁ A STAROPRAŽSKÁ

Pod názvem Soběslavská práva je v literatuře znám obsáhlý soubor právních pravidel Starého Města pražského. Skutečný název, zapsaný v rukopisech, zní *Kusové z listů a z práv Velikého Města pražského*. Soubor se skládá ze dvou částí. První z nich jsou vlastní *Soběslavská práva*, domnělá privilegia knížete Soběslava II., udělená Starému Městu pražskému; druhá, tzv. *Staropražská práva*, obsahuje městské právo staroměstské, v němž jsou zachyceny skutečné předpisy právní, platné na Starém Městě.

Celek této pozoruhodné sbírky, zachované v četných rukopisech, vznikl kolem roku 1440, patrně dílem bývalého písaře staroměstského Mikuláše z Humpolce, který pak třikrát svou sbírku přepracoval a přizpůsobil politickým potřebám doby, takže lze rozeznat její čtyři redakce. Z nich nejrozšířenější a nejdůležitější je redakce třetí, vzniklá po roce 1455, která se stala oficiální sbírkou právních předpisů Starého Města pražského.

Politická tendence díla směřuje k povznesení moci i výsadního postavení Starého Města pražského v Českém království. Tomu účelu slouží i podvržená první část, *Soběslavská práva*, která se snaží předstíráním starého původu prokazovat starobylost a oprávněnost nároků, které prý přísluší Praze, zvláště v době bezkráloví, kdy panovnickou moc má vykonávat purkmistr Starého Města pražského. Je v tom i reminiscence na pravomoc Prahy v některých obdobích husitské revoluce. Sbírkou je silně zabarvena také národnostně: hájí výlučné oprávnění Čechů zastávat úřady a vylučuje z nich Němce nebo je omezuje v jejich právech; v tom navazuje na tradici Dalimilovy kroniky o Soběslavovi II., nepřátelském Němcům.